

به نام آن که جان را فکرت آموخت
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
دانشکده پرستاری و مامایی

گروه آموزشی

شناسنامه درس *Course Syllabus*

عنوان درس: کارآموزی مدیریت و رهبری سالمندی
نوع و تعداد واحد: ۰/۵ واحد کارآموزی (۲۶ ساعت)
شماره درس: ۵۰۰۵۵۸
دروس پیش نیاز: مدیریت و رهبری در عرصه سالمندی
فراگیران (رشته، مقطع، ترم): پرستاری سالمندی، ارشد، ترم ۳ نیمسال تحصیلی: اول سال ۱۴۰۳-۱۴۰۴
زمان کارآموزی: طبق توافق با دانشجویان و پس از اتمام بخش نظری محل کارآموزی: مرکز آموزشی درمانی شهید چمران / امین / یکی از مراکز نگهداری و توانبخشی سالمندان
مسئول درس: دکتر ماهرخ کشوری
آدرس دفتر: دانشکده پرستاری و مامایی - دفتر مجله
زمان حضور در دفتر کار: دوشنبه ها ساعت ۱۶-۱۴

شماره تماس: ۳۷۹۲۷۵۶۳

E-mail: keshvari@med.mui.ac.ir

اساتید درس: دکتر صفازاده، دکتر کشوری

شرح درس:

در این درس، دانشجویان با فرایندهای جاری در مدیریت و رهبری در حوزه پرستاری سالمندی آشنا شده و ضمن بررسی و تحلیل مراحل فرایندها و مقایسه آنها با استانداردهای ملی و بین المللی، نسبت به شناسایی مشکلات موجود و ارائه راهکارهای مناسب با بهره گیری از اصول و مبانی نظری دانش مدیریت اقدام نموده و توانمندیهای لازم در عرصه مدیریت و رهبری در جایگاههای مختلف ارائه خدمات بهداشتی، درمانی و توانبخشی به سالمندان را کسب می نمایند.

هدف کلی:

کسب مهارت‌های مدیریت و رهبری پرستاری به منظور اداره مؤثر و همه جانبه سازمانها در عرصه های مختلف خدمات بهداشتی، درمانی و توانبخشی در حوزه پرستاری سالمندی.

اهداف رفتاری:

- از فراگیران انتظار می رود که در پایان دوره قادر به انجام موارد زیر باشند:
۱. پس از ارزیابی و تحلیل موقعیت در یکی از عرصه های پرستاری سالمندی، یکی از چالشهای مدیریتی را شناسایی نمایند.
  ۲. با استفاده از اصول و مبانی مدیریت، در جهت رفع چالش شناسایی شده، برنامه ریزی نمایند.

3. شایستگی نسبی روش های مختلف اندازه گیری بارکار، در رابطه با محیط های ارائه دهنده مراقبت های پرستاری به سالمندان، را تجزیه و تحلیل نمایند.
4. وضعیت برنامه ریزی برای پرستاران و کارکنان با استفاده از گزارش ها و پروتکل های مربوط به بخش های بیمارستانی ارائه دهنده مراقبت به سالمندان، مراکز مراقبتی یا سراهای سالمندان را مورد بررسی و تحلیل قرار دهند.
5. برای مشکلات شناسایی شده در زمینه وضعیت برنامه ریزی برای پرستاران و کارکنان و پروتکل های موجود، راه کارهای مناسب جهت رفع مشکلات ارائه دهند.
6. نحوه تنظیم زمان در یک بخش بیمارستانی ارائه دهنده مراقبت به سالمندان، مراکز مراقبتی یا سراهای سالمندان را بررسی نموده و مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند.
7. روش های مدیریت ارائه مراقبت به سالمندان، در یک بخش بیمارستانی ارائه دهنده مراقبت به سالمندان، مراکز مراقبتی یا سراهای سالمندان را بررسی نموده و مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند.
8. نحوه بودجه بندی، در یک بخش بیمارستانی ارائه دهنده مراقبت به سالمندان، مراکز مراقبتی یا سراهای سالمندان را بررسی نموده و مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند.
9. در جهت رفع مشکلات شناسایی شده در خصوص نحوه تنظیم زمان، روش های مدیریت ارائه مراقبت به سالمندان، و نحوه بودجه بندی، راه کارهای مناسب ارائه دهند.
10. وضعیت استانداردها، نحوه نظارت بر کنترل کیفی و حسابرسی مراقبت های پرستاری، در یک بخش بیمارستانی ارائه دهنده مراقبت به سالمندان، مراکز مراقبتی یا سراهای سالمندان را بررسی نموده و مورد تحلیل قرار دهند.
11. در جهت رفع مشکلات شناسایی شده در خصوص وضعیت استانداردها، نحوه نظارت بر کنترل کیفی و حسابرسی مراقبت های پرستاری، راه کارهای مناسب ارائه دهند.

شیوه کارآموزی:

در روز اول کارآموزی، طرح درس و نحوه عملکرد به دانشجویان شرح داده خواهد شد. دانشجویان پس از مراجعه به بخش های تعیین شده و معارفه با مسئول و پرسنل شاغل در بخش ها و توضیح اهداف دوره برای ایشان، با کسب اجازه و براساس طرح درس و اهداف آموزشی دوره، با استفاده از ابزار استاندارد، شروع به ارزیابی و تحلیل ابعاد مختلف مدیریت مراقبت از سالمندان و تعیین چالش ها و مشکلات در بیمارستان های دوستدار سالمند امین و شهید چمران خواهند نمود.

در روز دوم با استفاده از اصول و مبانی نظری مدیریت و با مرور متون حاصل از جستجو در پایگاه داده های علمی معتبر بین المللی و ملی، و همفکری با صاحبان فرایند به ارائه راهکارهای مناسب جهت رفع مشکلات شناسایی شده، اقدام خواهند نمود. در روز سوم، در یکی از مراکز نگهداری و توانبخشی تعیین و از قبل هماهنگ شده، حضور یافته و پس از معارفه با مسئول و پرسنل مرکز و کسب اجازه از ایشان، با استفاده از ابزارهای استاندارد، نسبت به بررسی و تحلیل وضعیت مدیریت مرکز اقدام نموده و مشکلات و چالش های موجود را شناسایی خواهند نمود.

در روز چهارم، با استفاده از اصول و مبانی نظری مدیریت سرای سالمندان و با مرور متون حاصل از جستجو در پایگاه داده های علمی معتبر بین المللی و ملی، و همفکری با صاحبان فرایند به ارائه راهکارهای مناسب جهت رفع مشکلات شناسایی شده، اقدام خواهند نمود.

در روز پنجم، دانشجویان، بر اساس هماهنگی به عمل آمده با مسئولین ذیربط بیمارستان و مرکز نگهداری و توانبخشی، اقدام به برگزاری جلسه و گزارش تحلیل موقعیت و راهکارهای پیشنهادی خواهند نمود.

نحوه ارزشیابی دانشجوی و بارم مربوط به هر ارزشیابی:

ردیف	فعالیت	نمره از 20
۱	نظم و حضور بموقع در محل کارآموزی	۲
۲	انجام دقیق وظایف تعیین شده در طی روزهای کارآموزی	۹
۳	گزارش صحیح و دقیق اقدامات انجام شده برای مسئولین ذیربط در جلسه	۳
۴	گزارش فعالیت ها در قالب کارپوشه	۶

سیاستها و قوانین دوره:

1. دانشجو باید قبل از حضور در کارآموزی، اقدام به مرور مطالب نظری نموده و به مطالب درسی تسلط یابد.
2. به طور کامل، متعهد به رعایت آئین نامه رفتار و پوشش حرفه ای دانشجویان طبق شیوه نامه اجرائی موجود در سایت دانشکده پرستاری، قسمت معاونت آموزشی، اداره خدمات آموزشی، آیین نامه پوشش حرفه ای باشد.
3. در صورت تاخیر و حضور نامنظم در محل کارآموزی (تاخیر در ورود و یا تعجیل در خروج) و یا غیبت، طبق مقررات آموزشی عمل خواهد شد.
4. کارآموزی با نظارت و حضور مستمر اساتید محترم کارآموزی و زیر نظر مسئول مستقیم بخش و مرکز صورت خواهد گرفت.
5. روزهای کارآموزی فقط در بازه زمانی اعلام شده قابل انجام خواهد بود.

References:

منابع اصلی و محتواهای ضروری یادگیری:

1. Gillies DA. Nursing management: A systems approach. (No Title). 1994 Jan.
2. Huber D. Leadership & Nursing care management. 7th edition, Elsevier. 2021.
3. Mariner Tomy, A Guide to nursing management and leadership. 7th Ed. Mosby, USA. 2016 or later.
4. *(Main Reference) Marquis, B. L., Hustone, C.J. Leadership roles and management functions in nursing. 6th Ed. Lippicott, Williams & Wilkins, USA. 2017.
5. Swansburg, R.J., Swansburg, R.C. Introduction to Management and Leadership for Nurse Administrators. 6th Ed. Jones and Bartlett Publishers, USA. 2016 or later.
6. Strauss, R. W., Mayer, F. T. Emergency Department Management. McGraw-Hill Education. 2nd Edition, 2021.
7. Basavanthappa BT. Nursing administration. Third edition. Jaypee. 2014.
8. Sullivan, E.J. Effective Leadership and Management in Nursing. 9th edition. Pearson Education International. 2018.
9. توکلی قینانی ز. ارسلانی ن و فلاحی خشکتاب م. آنچه مدیران پرستاری باید بدانند. نشر جامعه نگر. سال اول. 1398.
10. ایازی ز. رحیمی مدیسه م. رحیمی مدیسه س. اصول مدیریت خدمات پرستاری و مامایی ایازی. نشر جامعه نگر. چاپ ششم. 1401.

منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر:

1. Kelly, P, Nursing Leadership & Management, 2012, Delmar.
2. Marshal E.S. and Broome EM.E. Transformational leadership in nursing. Springer. 2017.
4. Yoder-wise- Leading and managing in nursing.5th edition, Elsevier Mosby, 2014.
5. Clark CC. Creative Nursing Leadership & Management. Jones & Bartlett,2009
6. Roussel LA, Harris JM, Thomas T. Management and Leadership for Nurse Administrators. 2015
8. Russell, swansburg & swansburg. Management and leadership for nurse Administrator. Bartlett, last version.
9. Ellis JR,Hartley CL, Nursing Today's in world Trends,Issues&Management. Ninth ed Lippincott, 2008.

10. Carolyn chambers clark. Creative nursing leadership and management. Barttlet & jones. 2009.

۱۱. هرو آبادی ش. و مرباغی ا. مدیریت پرستاری و مامایی. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران. ویرایش دوم. 1385.
۱۲. قابلجو م. توانمندسازی مدیران با کمک نظریه های مدیریت. انتشارات شهر آب. چاپ اول. 1392.
۱۳. حسینی م. م. اصول مدیریت پرستاری. حکیم هیدجی. چاپ اول. 1389.
۱۴. توماس ج. و همکاران. رهبری و مدیریت در بخش. نشر جامعه نگر. چاپ اول. 1391

Online Data Bases:

Journal of Nursing Administration (JONA)

Journal of Nursing Management

Journal of Nursing Administration Quarterly

Journal of Nursing Research

Journal of Leadership in Health Sciences

Journal of Nursing Care Quality journal of Nursing management: <http://onlinelibrary.wiley.com/journal/>

JONA (Journal of Nursing Administration): <http://journals.lww.com/ionajournal/>

Canadian Journal of Nursing Administration

Journal of Nursing Leader

<https://www.jci.org> The Joint Commission Journal on Quality and Patient Safety

<https://www.journals.elsevier.com>

[journals.lww.com/journalpatientsafety](https://www.journals.lww.com/journalpatientsafety) <https://patientsafetyj.com/> Patient Safety

<https://psj.mums.ac.ir/> Patient Safety and Quality Improvement Journal BMJ Quality & Safety - A journal on healthcare quality

<https://qualitysafety.bmj.com> Quality Improvement and Patient Safety Journals

<https://medicine.yale.edu> Journal of Patient Safety and Risk Management

<https://journals.sagepub.com> > cri <https://www.dovepress.com/drug-healthcare-and-patient-safety-journal>

Patient Safety in Surgery

<https://pssjournal.biomedcentral.com> Patient Safety - WHO | World Health Organization <https://www.who.int> 10

Patient Safety Tips for Hospitals

<https://www.ahrq.gov>

<https://www.aha.org>

www.emeraldinsight.com

www.nursingworld.com

<https://ino.ir/>

www.who.int

- مدیریت سلامت، مدیریت پرستاری و مدیریت اطلاعات سلامت، مجله تحقیقات نظام سلامت، مجله بیمارستان، مجله مدیریت بیمارستان،

- فصلنامه مدیریت ارتقای سلامت، فصلنامه مدیریت پرستاری، فصلنامه مدیریت تحقیقات سلامت و ...

اهداف رفتاری مورد انتظار در بیمارستان دوستدار سالمند/ مرکز نگهداری و توانبخشی سالمندان

اهداف رفتاری	تاریخ
حضور در یکی از بیمارستانهای دوستدار سالمند شهید چمران/ امین، آشنایی با طرح درس، معارفه با مسئول و پرسنل بخش، و تشریح اهداف دوره برای ایشان، شروع ارزیابی و تحلیل ابعاد مختلف مدیریت واحد ارائه دهنده خدمات درمانی به سالمندان بر اساس ابزار و چک لیست های استاندارد مربوطه و شناسایی مشکلات و چالش های موجود	روز اول
مرور متون، و همفکری با صاحبان فرایند و افراد ذیصلاح در خصوص تعیین اهداف و انتخاب راهکارهای مناسب برای رفع مشکلات و چالش های شناسایی شده در بیمارستان	روز دوم
حضور در یکی از مرکز نگهداری و توانبخشی سالمندان، معارفه با مسئول و پرسنل بخش، و تشریح اهداف دوره برای ایشان، شروع ارزیابی و تحلیل ابعاد مختلف مدیریت واحد ارائه دهنده خدمات مراقبتی و توانبخشی به سالمندان بر اساس ابزار و چک لیست های استاندارد مربوطه و شناسایی مشکلات و چالش های موجود	روز سوم
مرور متون، و همفکری با صاحبان فرایند و افراد ذیصلاح در خصوص تعیین اهداف و انتخاب راهکارهای مناسب برای رفع مشکلات و چالش های شناسایی شده در مرکز	روز چهارم
برگزاری جلسه و گزارش تحلیل موقعیت و راهکارهای پیشنهادی در بیمارستان و مرکز	روز پنجم